

Novadpētniecības krājums – dokumentu kopums, kurš ietver informāciju par kādu novadu neatkarīgi no dokumenta izdošanas vietas, laika, valodas, izdevuma tipa (grāmata, fotogrāfija, kartogrāfiskais materiāls, sīkiespieddarbs u. c.), informācijas nesēja (papīrs, elektroniskais dokuments u. c.), tirāžas, autora politiskās pārliecības, valodas u. c. faktoriem.

Dokumenti var būt saistīti ar novadu vai novadniekiem pēc dažādām pazīmēm:

- ▶ saturiski;
- ▶ dokumenta autora saistība ar novadu (galvenokārt – autors ir novadnieks);
- ▶ izdošanas vieta – novads;
- ▶ darba sacerēšanas [tapšanas, sarakstīšanas] vieta – novads;
- ▶ [daiļdarbā:] darbības vieta – novads;
- ▶ [daiļdarbā:] ar novadu saistīti kāda darba literārie tēli un/vai to prototipi.

Latvijā bibliotēku novadpētniecības krājumos galvenokārt ietver materiālus, kas **saturiski** saistīti ar novadu un novadniekiem¹ un **vietējo autoru darbus** (arī tad, ja tiem nav saturiska saistījuma ar novadu, piemēram, novadnieku sarakstītā daiļliteratūra vai nozaru literatūra). Novadpētniecības krājumā var ietvert kā novadnieku publicētos, tā nepublicētos darbus².

Novadpētniecības krājumā var ietvert arī materiālus par reģionu vai valsti kopumā un materiālus, kas nodrošina kontekstu dokumentiem par novadu:

- ▶ universāla rakstura literatūra;
- ▶ vispārēji uzziņu izdevumi;
- ▶ bibliogrāfiski izdevumi;
- ▶ statistikas krājumi;
- ▶ pētījumi par reģionu vai valsti;
- ▶ ziņojumi un informatīvi apskati, kas attiecas uz reģionu;
- ▶ reģionālā prese;
- ▶ ceļveži;
- ▶ adrešu grāmatas;
- ▶ materiāli par (blakus esošām) teritorijām, kas vēsturiski saistītas ar novadu vai reģionu;
- ▶ u. c.

Novadpētniecības krājumā ietver gan tādus materiālus, kas pilnībā veltīti novadam, gan tādus, kuros uz novadu attiecas tikai daļa informācijas.

¹ Novadnieki var pārstāvēt dažādas nozares un radošās jomas: literatūru, tēlotājmākslu, fotogrāfiju, ilustrāciju, kino un video, mūziku, arhitektūru un dizainu, medicīnu u. t. t.

² Pieaugot pašizdošanas (pašpublicēšanas, pašdarbības izdevējdarbības, neformālās izdevējdarbības, *self-publishing*) popularitātei, diemžēl, palielinās zemas kvalitātes izdevumu skaits, tādēļ bibliotēkām nereti nākas izvēlēties: komplektēt visus novadnieku nepublicētos un pašpublicētos darbus vai izvirzīt tiem kvalitātes kritērijus.